

Hrdinové - komiks versus antika

- tato beseda se dělá lépe ve dvojici, jde lépe vidět rozdíl mezi antikou a komiksem
- na úvod rozhovor

L: Ahoj, tak kde jsou ti hrdinové?

R: Jací hrdinové?

L: No, dneska tady mají setkání hrdinové.

R: No tak, jeden hrdina je i před tebou. Já jsem tady přišla, to je hrdinství, takže jsem hrdina.

L: Ale tebe nemyslím.

R: Tak potom ještě všichni tady ze třídy, to jsou taky hrdinové. Ráno vstali, přišli do školy, tam je určitě čeká matika, čeština, to jsou teda hrdinové.

L: No to je sice možné, ale pořád to není to, co jsme myslela.

R: Tak se můžeme zeptat tady mládeže, kdo je podle nich hrdina.

L: Ale ať víme, jak oslovovat hrdiny, kteří jsou zde, tak je poprosíme, aby si každý na lísteček napsal své jméno a dal ho na čitelné místo. A mezitím co budete psát svá jména, můžete přemýšlet, kdo je hrdina.

[Napsání jmen na papírek.](#)

[BRAINSTORMING](#) \Rightarrow [HRDINA \(flip\)](#)

My jsme si pro vás dneska připravili povídání o hrdinech z našeho pohledu. Budeme se snažit propojit svět komiksových hrdinů a antických hrdinů. Jak se podle nás tyto světy prolínají a co mají společného.

Historie:

Prvním notoricky známým superhrdinou a současně vzorem pro další imitace byla postava Supermana, tvůrců Jerryho Siegela a Joe Shustera. Tato postavička poprvé vyšla v prvním čísle komiksového sešitu Action Comics v červnu 1938.

Kořeny superhrdinského konceptu sahají ještě několik desítek let před Supermana. Všechny superhrdinské vlastnosti: nadlidské schopnosti, kostýmy, dvojí identity, existovaly ještě před Supermanem, avšak ne v této kombinaci. Proto lze říci, že historie hrdinů sahá až do Antiky.

Po první světové válce se americké hospodářství dostalo do těžké krize. Lidé byli bez práce, zemí se šířila vlna stávek a nepokojů a právě toto mělo vliv i na historii komiksu, a tedy superhrdinů. Náměty se stávaly fantastické světy, neobvyklá dobrodružství, jistý únik od reality. Tady v tomto ohledu můžeme opět vidět spojitost s mytologií, jejíž příběhy měly mimo jiné také povznášet lidského ducha.

Na konci 30. let, kdy Evropa a celý svět prožíval krušné chvíle v atmosféře příchodu druhé světové války se tehdy na stránkách Action Comics objevil Superman. Superman se objevil v době, kdy se z Evropy do USA dostávaly stále horší zprávy – Hitler obsadil Rakousko, vznáší požadavky na okolní státy, kde žijí německé menšiny. Vše nasvědčovalo tomu, že se Evropa žene do války, v takové chvíli se stal Superman reprezentantem touhy po národní hrdosti, po úspěchu, po vypořádání se s různými problémy.

Ve třicátých letech Superman bojoval s Hitlerem, v 50. letech chytal komunisty, v 70. bránil mírové aktivisty proti zkorumpovaným sousedům, co by bránil Superman dnes?

Krátce po zrodu Supermana se objevilo několik nových superhrdinů, ale trvalo téměř rok, než se objevil rovnocenný soupeř – Batman. Postava Batmana se poprvé objevila v Detektive Comics v květnu 1939.

Druhá světová válka vedla k boomu superhrdinů a s jejím koncem také většina maskovaných hrdinů nadaných superschopnosti zmizela.

Po válce si čtenáři kromě superhrdinů žádali v novinách i komiksových sešitech ještě humor, nadsázku, satiru a optimistický pohled na všední události. Objevily se postavy jako Pogo, Peanuts, Calvin a Hobbes.

Poté nastává období stagnace, nové příběhy začaly vznikat až v druhé polovině 50 let., začaly se objevovat pokusy o oživení hrdinů z válečných let.

Došlo i k vytvoření nových postav (Hulk, Thor), ale nejúspěšnějším hrdinou 60.let se stala postava Spider-Mana, postava, která se popularitou vyrovnala Supermanovi a Batmanovi. Stvořili ho Stan Lee se Stevem Dítkem.

Vznikly týmy superhrdinů, kteří společně bojovaly proti zlu – např. Fantastic Four, Justice League, The Avengers, X-men.

Dva týmy superhrdinů – The Avengers a X-men se od sebe výrazně odlišují. X-meni spíše popisují osudy hrdinů, kteří jsou obdařeni výjimečnými schopnosti již od narození. V The

Avengers, kde se spojily Hulk, Thor, Iron Man, Capitan America, vystupují hrdinové, kteří ke svých schopnostem přišli až později nebo se narodili na jiné planetě (např. Thor).

Tak a po krátké historii se pomalu dostáváme k tomu, co naše komiksové a antické hrdiny podle nás spojuje. Ale ještě před tím, bychom se vás chtěli zeptat, co je podle vás hrdinský čin.

BRAINSTORMING HRDINSKÝ ČIN

Superman

Jak už bylo řečeno Superman se objevil v době, kdy se z Evropy do USA dostávaly stále horší zprávy - Hitler obsadil Rakousko, vznáší požadavky na ostatní státy, kde žijí německé menšiny.

Autory Supermana jsou **Jerry Siegel a Joe Suhster**.

"Ležel jsem v posteli a počítal ovečky, když mě to najednou napadlo. Představil jsem si figuru silnou jako Samson nebo Héraklés či jiné silné muže a spojil jsem je v jednu postavu, ještě silnější."

Superman se narodil na planetě Krypton, ale krátce po jeho narození Krypton postihla katastrofa. Rodiče ho poslali v raketě, kterou postavili z planety pryč k Zemi.

Superman je odvážný, morální, čestný a soucitný. Neváhá riskovat život, je schopný se obětovat pro správnou věc. Nelže a vždy drží své slovo. Respektuje lidské zákony. Nikdy svou sílu nezneužívá a má v sobě zabudovaný morální kodex, který dodržuje. Snaží se nezabíjet, bere život jen výjimečně a to jen těm nejvážnějším hrozbám.

Superman má ohromnou sílu, která dokáže pohnout celou planetou, je rychlejší než kulka a má k tomu i odpovídající reflexy. Vydrží velmi mnoho, je velmi těžké mu ublížit, vydrží i zásah rakety. Slyší na velké vzdálenosti, svoje jméno uslyší kdekoliv na planetě. Vidí neskutečně daleko a to i přes překážky. Z očí dokáže vysílat silné lasery schopné propálit skoro cokoliv. Superman se se všemi schopnostmi už narodil a jen je zdokonaluje.

Superman x Héraklés x Perseus

Héraklés

syn boha Dia a tírynthské královny Alkmény. Známe tím, že Héra na něj seslala šílenství a on zabil své tři děti i děti svého nevlastního bratra. Odešel do Delf, kde se v tamní věštárně tázal boha Apollóna, jak by se mohl očistit. Když vykoná 12 prací smyje ze sebe hanbu a vinu a

dosáhne nesmrtelnosti (přinést pás královny amazonek, vyčistit chlévy, zabít hydru, chytit laň se zlatými parohy...).

Héraklés byl v podstatě polobůh, jelikož jeho otec byl Zeus. Superman také nebyl obyčejný smrtelník, pocházel z jiné planety. Spojuje je to, že svoje nadpřirozené schopnosti mají vrozené.

Perseus

Perseův otec (Zeus) pronikl k Danaé v podobě zlatého deště, Superman sestoupil z vesmíru ve vesmírné kapsli.

Superman má schopnost létat a má superzrak, zatímco Perseus dostal darem okřídlené topánky a vlastnil hlavu medúzy, která sloužila jako zbraň. Spojuje je také slabost pro ženy a ochota zachránit je – Andromeda, Lois.

Batman

Rok po Supermanovi se objevil Batman, postava stvořena Bobem Kanem a Billem Fingerem. Kane si jako první vybavil náčrt jednoho z vynálezů Leonarda da Vinciho, křídla, jež měla umožnit člověku létat, a která svým typickým žebrováním připomínala netopýří křídla.

Dalším vzorem pro nově vznikajícího hrdinu byl film Zorro mstitel.

Batman, občanským jménem Bruce Wayne, se narodil ve městě Gotham. Jeho otec byl úspěšný filantrop doktor Thomas Wayne. Ve svých osmi letech byl očitým svědkem vraždy svých rodičů, které zastřelil lupič Joe Chill, když se vraceli z divadla. Byl vychováván svým věrným komorníkem Alfrédem Pennyworthem, který mu po mnoho let dopomáhal dospět v muže, jenž ctí dobro a morální zásady.

Traumatizující zážitek vraždy rodičů ho vedl ke slibu, ve kterém se zatvrdil pomstít smrt svých rodičů a očistit Gotham od zločinu. Bruce se začal věnovat dlouholetému intelektuálními i fyzickému tréninku, aby dosáhl svého předsevzetí.

Bruce Wayne je mimořádně nadaný člověk a to především po intelektuální stránce, většina jeho spojenců i protivníků ho považuje za brilantního génia. Vzhledem k tomu, že je neuvěřitelně chytrý, upřednostňuje před hrubou silou jemné zacházení zahrnující chladně vyhlížející strategické tahy nebo čistou kalkulaci.

Batman je tedy unikátní z toho prostého důvodu, že nemá žádné nadlidské schopnosti. Je prostě "obyčejný" člověk, který spoléhá na svou vlastní inteligenci, jmění, vlastní vynalézavost, detektivní schopnosti, bojová umění a strach.

Catwoman

Catwoman patří mezi nejslavnější ženy komiksové literatury. Je také jedním ze symbolů celého světa kolem Batmana a rozhodně se jedná o jednu z nejpřitažlivějších hrdinek pohybujících se v Gotham. Jako Batmanovou protivnicí, ale také věčnou láskou, ji stvořili dva vynikající scénáristé a kreslíři - Bob Kane a Bill Finger.

Stejně jako většina hrdinů z Gotham, ani Catwoman neopývá žádnými nadpřirozenými schopnostmi, jako spíše vychytralostí a inteligencí. Je velice hbitá, rychlá, s akrobatickými schopnostmi při níž pro snadnější balanci používá připevněný kočičí ocas, který může v mžiku proměnit na bič. Catty vyniká zejména při boji zblízka, kdy používá své vysunující drápy.

Batman x Odysseus x Héraklés

Odysseus

Řecký hrdina a král Ithaky, v římské mytologii znám pod jménem Ulixes. Autor myšlenky postavit dřevěného koně.

Spojuje je statečnost, vytrvalost, odvaha a chytrost – Ošálil Kyklopa Polyféma, kterého nejdříve oslepil a poté mu utekl úzkým otvorem, kterým pouštěl své ovce na pastvu.

Hérakles

Batman se stává superhrdinou, který se mstí a právě pojem pomsty a očištění spojuje postavu Batmana a Herkulese. Oba dva se dají považovat za tragické hrdiny. Herkules poté, co na něj Héra seslala šílenství, kdy zabil své děti a odešel do Delf, aby zjistil, jakým způsobem se má očistit. A Batman se mstí za vraždu svých rodičů a snaží se očistit město Gotham od zločinců.

Spiderman

Spiderman se poprvé objevil v roce 1962 a je z dílny tvůrců Stan Lee a Steve Ditko. Pro tvorbu Spidermana byl Lee údajně inspirován obyčejným pavoukem, kterého pár dní od první koncepce zpozoroval jen tak šplhat po zdi své pracovny.

Znáte to, jste "uhrovaným" šprtem a jdete zase do nějaký vědecký laboratoře na exkurzi mutagenních paprsků. Když v tom vás něco kousne do krku, udělá se vám špatně a jste zase jednou terčem "hloupejch" vtípků za to, že se válíte po zemi. No jo, ale když se druhého dne probudíte, zjistíte, že s vámi není něco v pořádku! Tak například už nepotřebujete brýle,

obvod svalů je taky trochu větší, a hlavně můžete lézt po stropě, skákat desítky metrů do vzduchu.... No řekněte, není právě tohle sen každého outsidera?

Peter byl již od malička velmi bystré a inteligentní dítě, raději se učil, než si hrál s vrstevníky a proto ho považovali za divného, vše se změnilo poté, co ho kousl pavouk. Ze začátku své schopnosti využíval ve svůj prospěch, ale po smrti strýčka Bena se změnilo i toto.

Zpočátku byl velmi plachý, ale když si nasadil masku, cítil se jako jiný muž.

Spiderman má schopnosti přiměřené svému pavoučímu původu - nadlidskou sílu, rychlost, možnost šplhat po stěnách, odolnější tělo a mnoho jiných vlastností. A také má "pavoučí smysl", který ho dokáže upozornit na hrozící nebezpečí.

Spider-Man x Perseus x Odysseus

Perseus

Předek Hérakla, syn Dia a Danaé – ale dlouho nevěděl, kdo je jeho otec, stejně tak Spider-Man neznal své rodiče.

Velký řecký hrdina, jenž zabil Medúzu, její hlavu prý použil třikrát. Měl kouzelný štít, okřídlené topánky, čapku neviditelnosti, diamantový srp. Zachránil Andromedu přikovanou ke skále.

Odysseus

Spider-Man přišel ke svým schopnostem náhodou, dá se tedy označit za typ nechtěného hrdiny. Totéž platí i pro Batmana. Oba dva jsou superhrdinové, kteří se rozhodli vypracovat své schopnosti za účelem pomstít se nespravedlnosti a zlu.

I v antické literatuře se setkáváme s nechtěným hrdinou. Odysseus se původně nechtěl zúčastnit výpravy proti Tróji, a proto předstíral hloupého.

Hulk

Zelená hora svalů, která mlátí do všeho, dokud se neuklidní. To je Hulk. V lidské podobě jde o docela klidného doktora s vysokým IQ. Jakmile se ale rozčílí, jde do tuhého.

Hulk se poprvé objevil v květnu roku **1962**. Tvůrci **Stan Lee a Jack Kirby** se inspirovali postavami z příběhů o Frankensteinovi a taky Dr. Jekyllovi a panu Hydeovi a v neposlední řadě židovskou postavu Golema – spojením těchto postav a přimícháním trošky scine fiction

vznikl Hulk. V prvním čísle měl Hulk šedou kůži a měnil se pouze při západu slunce. Šedý proto, aby nepřipomínal žádnou etnickou národnost, jenže šedá nevypadala na stránkách tehdejších komiksů dobře. Hned v druhém čísle ho přebarvili na zeleno a měnil se po stoupnutí adrenalinu v krvi.

Hulk x Arés

Arés

Syn Dia a Héry, byl bohem zuřivé války, krvavých bojů a válečného běsnění. Nezáleželo mu na důvodech války, miloval bojovníky, jejich statečnost, ale i jejich umírání. Většinou mu nezáleželo, ani jak válka dopadne. Nebyl přítelem vyjednávání a potlačování válečných konfliktů.

Hulk – v občanském životě Bruce Banner (sympatický vědec s křehkou duší). Ve stavu zuřivosti šílené monstrum, které bezmyšlenkovitě ničí vše kolem sebe. Zuřivost je to, co oba spojuje.

Wonder Woman

Princezna Diana byla poprvé představena roku **1942** svým autorem **Williamem Moultonem Marstonem**. Samotný důvod vytvoření Wonder Woman byl ten, že byla jakási protiváha po příchodu mužských hrdinů před 2. sv. válkou. Konkrétně se stala symbolem a inspirací pro mnoho žen a ještě dodnes je považována za největší hrdinku z komiksového světa.

Martson si vybral jako svoji předlohu právě sou ženu, jenž absolvovala akademické vzdělání, a podle jeho vlastního názoru, tak přirozeně projevovala tehdejší emancipovanou a nekonvenční ženu. Dalším vzorem mu byla ještě žena Ilive Byrne, která s tímto párem žila v polygammním soužití.

Wonder Woman byla představena s těmito schopnostmi: moudrostí jako oplývá Athéna, silou jako Hérákles, krásou jako Afrodita a Merkurovou rychlostí.

V životě Wonder Woman jsou tři největší lásky - smrtelník Steve Trevor (za něhož se i provdala), poté Batman a posledním vyvoleným je Superman.

Wonder Women x Athéna

Wonder women přenáší antickou mytologii do 60. let. Wonder Women je dcerou Hippolyty – královna Amazonek (národ bojechtivých žen v řecké mytologii, žila v amazonských horách, byla to zkušená bojovnice). Hyppolita byla dcera boha války Area a jeho milenky Otréry.

Wonder women byla vytvořena svou matkou Hippolytou s hlíny a byla vyslána z ženského kmene Amazonek do světa lidí, kde si vytváří tajnou identitu Diana Prince.

PRÁCE VE SKUPINÁCH

V závěru besedy je skupinová práce. Podle počtu žáků je rozdělíme na skupiny, ideálně tak po pěti žácích.

Každá skupina bude tvořit svého superhrdinu – vymyslí mu jméno, hrdinské vlastnosti a jaký udělal hrdinský čin.

Máme přichystané různé „části těla – ruce, nohy, hlavu, trup“, přilby, různé předměty sloužící k boji – meč, bič, štít atd. Je dobré to mít všechno vytisknuté, popřípadě i nastříhané (ušetří se tím mnoho času).

Je možnost i hrdinu nakreslit pastelkami.

Dáme časové omezení cca 15 minut a poté skupiny prezentují svého HRDINU.

ZDROJE:

- ❖ FEREBAUER, Václav. *Mediální ohlas angloamerického komiksu u nás a ve světě v letech 2003 - 2013*. Praha, 2015. Diplomová práce. Univerzita Karlova.
- ❖ MORAVCOVÁ, Barbora. *Antika a komiks*. Brno, 2013. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta.
- ❖ PAPOUŠEK, Šimon. *Hérakles tehdy a dnes – hrdina v antické tragédii, filmu a komiksu*. Brno, 2015. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta.
- ❖ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí: 1. vyd.* 1982. Praha: Mladá fronta, 1982.
- ❖ *Postavy.cz* [online]. 2017 [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://www.postavy.cz/>
Film – Zrození komiksových hrdinů